

Економічні інструменти підтримки та стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції

Кишакевич Богдан Юрійович

д.е.н., професор, професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, НУ «Львівська політехніка»,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5721-8543>

Демедюк Богдан Тарасович

аспірант, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0502-4560>

Сисюк Володимир Ігорович

аспірант, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6428-3174>

Прийнято: 17.04.2025 | Опубліковано: 29.04.2025

***Анотація.** У статті досліджено економічні інструменти підтримки та стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу (МСБ) в Україні в умовах європейської інтеграції та цифрової трансформації економіки. Визначено, що поглиблення співпраці з ЄС створює нові можливості для українських підприємців, але також вимагає адаптації до європейських стандартів. Особливу увагу приділено впливу цифровізації на можливості доступу до фінансування та міжнародних ринків. Проаналізовано роль*

онлайн-кредитування, краудфандингу, P2P-кредитування та FinTech-рішень у розширенні фінансових можливостей МСБ. Відзначено, що розвиток електронних сервісів, таких як «Дія.Бізнес», значно зменшує адміністративне навантаження на підприємців. Наведено дані про зростання ринку електронної комерції в Україні та його перспективи до 2029 року. Показано, що адаптація механізмів державної підтримки МСБ до умов цифрової економіки є критично важливою. Встановлено, що сучасні економічні виклики вимагають комплексного підходу до стимулювання підприємництва. Проаналізовано переваги й недоліки спрощеної системи оподаткування в Україні у порівнянні з європейськими практиками. Зроблено висновок про потребу вдосконалення податкових механізмів стимулювання МСБ з урахуванням досвіду країн ЄС. Підкреслено важливість розвитку фінансової грамотності підприємців для підвищення ефективності використання цифрових інструментів. Розкрито потенціал використання блокчейн-технологій та смарт-контрактів для фінансування малого бізнесу. Показано перспективи розвитку краудфандингових платформ та альтернативних механізмів інвестування. Проаналізовано сучасні тенденції розвитку P2P-кредитування у світі та його можливості для України. Наголошено на необхідності підтримки експорту українських МСБ через експортно-кредитні агентства та страхування торговельних ризиків. Висвітлено роль грантових програм і міжнародного фінансування у стимулюванні інноваційних проєктів. Визначено ключові напрями цифрової трансформації державного регулювання бізнесу в Україні. Охарактеризовано перспективи онлайн-маркетплейсів для малого бізнесу.

Ключові слова: малий і середній бізнес, економічні механізми, цифровізація, європейська інтеграція, стимулювання розвитку, P2P-кредитування, експорт МСП.

Economic instruments to support and stimulate the development of small and medium-sized businesses in the context of European integration

Bohdan Kyshakevych

Doctor of Economics, professor, professor of the department of foreign economic and customs activity, Lviv Polytechnic National University,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5721-8543>

Bohdan Demediuk

PhD student, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0502-4560>

Volodymyr Sysyuk

PhD student, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6428-3174>

Abstract. *The article examines economic instruments for supporting and stimulating the development of small and medium-sized enterprises (SMEs) in Ukraine under conditions of European integration and digital transformation. It highlights the importance of adapting national SME support mechanisms to EU standards. Special attention is given to the role of digitalization in expanding financial access and facilitating entry into international markets. Online lending, crowdfunding, P2P lending, and FinTech solutions are identified as key tools for SME financing. The paper emphasizes the benefits of digital public services, such as "Diia.Business," in reducing administrative burdens. Trends in the growth of Ukraine's e-commerce sector are analyzed, with projections up to 2029. The need for comprehensive modernization of state support mechanisms for SMEs is substantiated. The article underscores the importance of combining financial, regulatory, tax, and educational tools to enhance SME competitiveness. Challenges in the Ukrainian simplified taxation system are discussed in*

comparison with European practices. The role of financial literacy programs for entrepreneurs is highlighted as a critical factor. The study reveals the potential of blockchain technology and smart contracts in financing SMEs. Alternative funding mechanisms such as digital investment platforms and venture capital are evaluated. The importance of export support mechanisms, including export credit agencies and trade risk insurance, is noted. Successful European experiences in SME support and international integration are referenced. Digital platforms for trade and finance are seen as essential for SME globalization. The article proposes strengthening digital and financial infrastructure to support entrepreneurship. The role of innovation-driven programs and startup accelerators is emphasized. The need for regulatory simplification and digital customs procedures is also discussed. Ultimately, the implementation of modern digital support instruments is deemed crucial for integrating Ukrainian SMEs into the global economy.

Keywords: *small and medium-sized businesses, economic mechanisms, digitalization, European integration, stimulating development, P2P lending, SME exports.*

Постановка проблеми. Поглиблення співпраці з ЄС відкриває нові можливості для українських підприємців, але водночас висуває нові вимоги до конкурентоспроможності. У контексті європейської інтеграції Україна має адаптувати національні інструменти підтримки МСБ до стандартів ЄС, зокрема в частині фінансування, регуляторного середовища та доступу до ринків. Цифрова трансформація економіки створює додаткові виклики для малого і середнього бізнесу, особливо в частині впровадження сучасних ІТ-рішень та кібербезпеки. Багато українських МСБ не мають достатніх ресурсів для цифровізації, що поглиблює нерівність у доступі до інновацій та міжнародних ринків. Необхідність модернізації системи державної підтримки МСБ, зокрема через податкові пільги, цифрові платформи та фінансові інструменти, є нагальною. В умовах війни та післявоєнного

відновлення економіки МСБ відіграють критичну роль у створенні нових робочих місць та стабілізації локальних економік. Європейські практики, як-от розвиток кластерів, бізнес-інкубаторів та акселераторів, можуть бути ефективно адаптовані в Україні. Водночас важливо забезпечити інституційну спроможність органів влади до реалізації політик підтримки МСБ. Таким чином, дослідження ефективних механізмів підтримки малого і середнього бізнесу є надзвичайно актуальним у контексті європейського вектора розвитку та цифрової трансформації економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі аналізу сучасних економічних механізмів стимулювання та розвитку малого і середнього бізнесу із врахуванням євроінтеграційних процесів присвячено чимало наукових публікацій та досліджень. Серед них слід виокремити роботи Захарової О.В. [2], Побережної А.О. [2], Мельник М. І. [4], Мединської Т. В. [4], Ключовської В. [5], Ключовського О. [5], Трегубова О. [5], Кишакевич Б.Ю. [6], [7], Дикань В. [8], Фролової Н. [8], Васильціва Т. [9], Магас Д. [9], Михаліцької Н. Я. [10], Яцик М. Р. [10], Коробка С. В. [11], Шпильового Є. [12] та інших. У цих головний акцент робиться на необхідності підтримки та стимулювання розвитку підприємницького сектору на національному рівні в Україні, адаптації сучасних інструментів фінансово-економічного розвитку МСП.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на активні дослідження у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні, залишається нерозкритою специфіка впровадження цифрових фінансових технологій у механізми державної підтримки МСБ. Практично не проаналізовано, яким чином цифровізація змінює доступ українських підприємців до європейських ринків у межах інтеграційних процесів. Питання синхронізації української фінансово-кредитної інфраструктури зі стандартами ЄС потребує глибшого теоретичного й прикладного опрацювання. Недостатньо висвітлено можливості розвитку альтернативних інструментів фінансування, зокрема

P2P-платформ і краудфандингових рішень для малого бізнесу. Формування ефективного цифрового середовища регулювання підприємницької діяльності потребує комплексного аналізу та розробки практичних рекомендацій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування та систематизація ефективних економічних інструментів підтримки і стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу в Україні в умовах європейської інтеграції та цифрової трансформації економіки.

Досягнення мети даного дослідження передбачає вирішення наступних завдань:

- Проаналізувати сучасні економічні інструменти підтримки та стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу в Україні в умовах європейської інтеграції та цифрової трансформації економіки.
- Визначити роль цифрових фінансових інструментів (онлайн-кредитування, краудфандинг, P2P-кредитування, FinTech) у розширенні можливостей доступу МСБ до фінансування та міжнародних ринків.
- Оцінити перспективи гармонізації українських фінансово-кредитних та регуляторних механізмів із практиками країн Європейського Союзу.
- Обґрунтувати необхідність інтеграції цифровізації, фінансової підтримки та освітніх програм як комплексної стратегії стимулювання сталого розвитку малого і середнього бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. При розробленні механізмів економічної підтримки та стимулювання малого і середнього бізнесу (МСП) сьогодні необхідно враховувати цифровізацію економіки, оскільки вона докорінно змінює принципи ведення бізнесу, конкурентне середовище та доступ до фінансових і регуляторних інструментів. Цифрові технології відкривають малим підприємствам можливість залучати фінансування через онлайн-кредитування, краудфандингові платформи, P2P-кредитування та FinTech-сервіси. Це дозволяє швидше отримувати кошти без

необхідності звертатися до традиційних банківських установ, які часто мають жорсткі кредитні вимоги.

Цифровізація скорочує адміністративне навантаження на бізнес завдяки електронним сервісам податкової звітності, онлайн-ліцензуванню та реєстрації підприємств. Наприклад, система «Дія.Бізнес» дозволяє підприємцям швидко вирішувати бюрократичні питання без необхідності відвідувати державні установи. Розвиток цифрової економіки відкриває для малого бізнесу можливості виходу на міжнародні ринки через онлайн-торгові платформи (Amazon, eBay, Shopify, Rozetka, Prom.ua) та цифрові платіжні системи. Автоматизація митних процедур, впровадження e-Customs та електронних сертифікатів походження спрощують міжнародну торгівлю та дозволяють малому бізнесу конкурувати на глобальному рівні. Сучасні технології, такі як ERP-системи, CRM, Big Data та штучний інтелект, допомагають малому бізнесу автоматизувати управлінські та фінансові процеси. Це дає змогу оптимізувати витрати, покращити аналітику ринку та впроваджувати персоналізований підхід до клієнтів [3].

За даними Statista, до 2025 року доходи українського ринку електронної комерції мають зрости до 3,374 мільйона доларів США (рис. 1). Прогнозується, що в період з 2025 по 2029 рік цей сегмент демонструватиме середньорічне зростання (CAGR) на рівні 9,43%. Станом на 2023 рік прибутки від електронної комерції в Україні оцінювалися приблизно у 548 мільйонів гривень. Кількість компаній, що працюють у сфері онлайн-продажів, у 2023 році досягла майже 2 500, що на 132 більше, ніж роком раніше. Очікується, що ринок цифрової комерції в Україні зростатиме на 22,11% у період з 2025 по 2029 рік, досягнувши 14,54 мільярда доларів США до кінця прогностичного періоду [1].

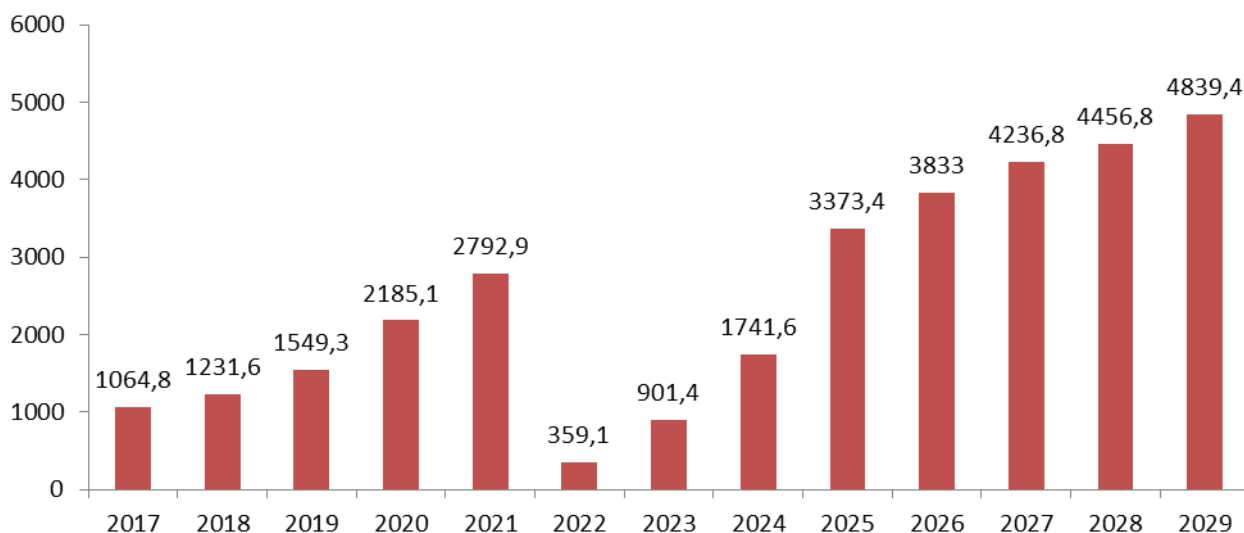

Рис. 1. Дохід від електронної комерції в Україні, млн. дол. США.

Джерело [1]

Розвиток малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні в умовах євроінтеграції значною мірою залежить від адаптації до європейських стандартів, доступу до міжнародних фінансових ресурсів та спрощення регуляторного середовища. Водночас цифровізація економіки стає важливим чинником удосконалення економічних механізмів стимулювання МСП, сприяючи їхній конкурентоспроможності, ефективності та інтеграції в європейський ринок.

Ефективні механізми стимулювання підприємництва в Україні мають ґрунтуватися на комплексному підході. Сучасні виклики, пов'язані з євроінтеграцією та цифровізацією економіки, вимагають адаптації фінансових інструментів, податкової політики, регуляторного середовища та програм інституційної підтримки до нових реалій [5].

Ключовими чинниками успішного розвитку МСП є доступ до фінансування, зменшення адміністративного навантаження, податкові стимули та інтеграція до міжнародних ринків. Наприклад, за останнє десятиліття грантові програми ЄС та пільгове кредитування за рахунок міжнародних фінансових інституцій значно покращили умови для розвитку малого бізнесу в Україні. Однак, основною перепорою залишається

складність процедур отримання цих коштів та низька фінансова грамотність підприємців.

Окремо варто відзначити роль цифровізації у функціонуванні малого та середнього бізнесу. Якщо 10-15 років тому бізнес потребував фізичної присутності у бюрократичних процесах, то сьогодні електронні сервіси, такі як «Дія.Бізнес», платформи електронного документообігу та фінансові технології (FinTech), значно спрощують ведення підприємницької діяльності. Великий потенціал мають онлайн-торгівля, цифрові маркетплейси та автоматизовані фінансові рішення, що дозволяють українським компаніям розширювати експорт та конкурувати на міжнародному рівні.

Проте, практика показує, що для стійкого зростання МСП потрібно розвивати не лише фінансові та цифрові інструменти, а й освітні програми, що підвищують компетентність підприємців у сферах бізнес-менеджменту, маркетингу та експортної діяльності. Успішні кейси українських компаній демонструють, що інвестиції в знання та інновації є не менш важливими, ніж доступ до фінансування [7].

Отже, поєднання фінансових стимулів, цифрових можливостей, спрощеного регулювання та якісної освіти для підприємців є запорукою ефективного розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах європейської інтеграції та глобальної цифрової економіки. Фінансово-кредитні механізми стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) є ключовими інструментами забезпечення економічного зростання, особливо в умовах євроінтеграції та цифрової трансформації. Відповідно до сучасних економічних теорій, доступ до фінансування є одним із визначальних факторів конкурентоспроможності бізнесу, що підтверджується практикою розвинених країн ЄС. Державні програми, такі як «Доступні кредити 5-7-9%», створюють сприятливе середовище для підприємницької діяльності, знижуючи фінансові бар'єри для нових ініціатив. Водночас міжнародні фінансові інституції, зокрема

Європейський інвестиційний банк та ЄБРР, забезпечують довгострокові кредитні лінії, що сприяють розвитку інноваційних проєктів.

Альтернативні механізми фінансування, такі як краудфандинг, P2P-кредитування та венчурний капітал, відкривають нові можливості для підприємців, особливо в технологічному секторі. Зростаюча роль FinTech-рішень дозволяє малому бізнесу отримувати фінансування швидше та ефективніше через автоматизовані кредитні сервіси. Використання Big Data та штучного інтелекту в оцінці кредитоспроможності значно покращує точність фінансових прогнозів. Блокчейн-технології забезпечують прозорість фінансових операцій, а смарт-контракти мінімізують ризики для інвесторів і підприємців [8]. Однак навіть у цифрову епоху класичні банківські інструменти, зокрема лізинг, факторинг та інвестиційні кредити, залишаються важливими для сталого розвитку бізнесу. Податкові стимули, такі як податкові канікули та знижені ставки для МСП, створюють додаткові можливості для їхнього фінансового зміцнення.

P2P-кредитування (peer-to-peer lending) для малих та середніх підприємств (МСП) є важливим інструментом фінансування, що дозволяє підприємствам отримувати кошти безпосередньо від інвесторів через онлайн-платформи. Цей механізм набув значного поширення у світі, особливо після фінансової кризи 2008 року, коли традиційні банки посилили вимоги до кредитування. P2P-кредитування або краудлендинг – це форма фінансування, за якої фізичні або юридичні особи можуть отримувати кредити безпосередньо від інвесторів через спеціалізовані онлайн-платформи, без посередництва традиційних фінансових установ, таких як банки. За даними дослідження Cambridge Centre for Alternative Finance, обсяг альтернативного фінансування, включаючи P2P-кредитування, у світі постійно зростає. Ринок peer-to-peer (P2P) кредитування зазнав значного зростання в останні роки, і прогнозується, що він продовжить розширюватися. У 2023 році світовий ринок P2P-кредитування оцінювався приблизно в 190,43 млрд доларів США. Прогнози вказують, що ця цифра досягне близько 246,61 млрд доларів у 2024

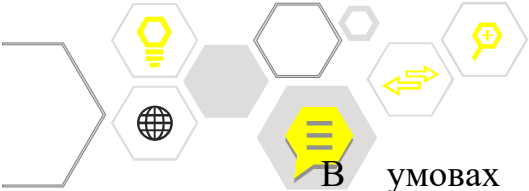

році і, як очікується, зросте до приблизно 1 950,58 млрд доларів до 2032 року, що відповідає середньорічному темпу зростання (CAGR) у 29,5% у період з 2025 по 2032 рік. Згідно з інформацією Національного банку України, з жовтня 2017 року впроваджено звітність щодо кредитування МСП, що дозволяє більш детально аналізувати стан фінансування цього сектору. Збір та поширення статистики кредитів МСП здійснюється з урахуванням розміру позичальника, валюти кредиту, строків погашення та інших параметрів. Важливо зазначити, що рівень проникнення кредитування МСП в Україні залишається низьким порівняно з розвиненими країнами. За даними дослідження, рівень проникнення кредитування МСП в Україні становить близько 0,88% до ВВП, тоді як у розвинених країнах цей показник може досягати 10% і більше. Загалом, P2P-кредитування для МСП у світі демонструє позитивну динаміку, сприяючи розширенню доступу підприємств до фінансових ресурсів. В Україні цей сегмент ще розвивається, проте має значний потенціал для зростання, особливо з урахуванням потреби МСП у додаткових джерелах фінансування.

Таблиця 1

Переваги та недоліки P2P-кредитування МСП

Переваги	Недоліки
Швидкість та простота оформлення – мінімальні бюрократичні процедури та онлайн-заявки.	Високий ризик дефолту – більша ймовірність неповернення коштів порівняно з банківськими кредитами.
Гнучкі умови – можливість отримати кредит без застави або з індивідуальними умовами.	Відсутність державних гарантій – вкладення інвесторів не захищені, як банківські депозити.
Доступність для МСП та стартапів – можливість отримання фінансування без складних банківських перевірок.	Недостатня регуляція – у багатьох країнах немає чітких законодавчих рамок для P2P-кредитування.
Вигідні відсоткові ставки – потенційно нижчі, ніж у банківських кредитах.	Можливі шахрайські схеми – недостатня перевірка позичальників і платформи може призвести до втрат.
Вигідні інвестиційні можливості – вищий дохід для інвесторів у порівнянні з депозитами.	Нестабільність ринку – економічні кризи можуть зменшити обсяг фінансування на P2P-платформах.
Відсутність посередників – економія на банківських комісіях.	Висока конкуренція серед позичальників – не всі заявки на кредит отримують фінансування.

В умовах євроінтеграції важливим завданням є гармонізація українського фінансового сектору з європейськими стандартами, що забезпечить підприємцям доступ до єдиного ринку ЄС. Водночас цифровізація державних послуг, включаючи платформи на кшталт «Дія.Бізнес», спрощує взаємодію між бізнесом та регуляторами. Впровадження електронного документообігу дозволяє підприємствам зменшувати адміністративне навантаження та прискорювати процеси отримання фінансування [8]. Державні гарантії для кредитування МСП є важливим механізмом мінімізації ризиків та розширення доступу до фінансових ресурсів. Ефективність цих механізмів залежить від рівня фінансової грамотності підприємців, що підкреслює важливість навчальних програм і консультаційної підтримки. Успішний досвід європейських країн свідчить, що інтеграція фінансових інструментів із цифровими рішеннями значно підвищує продуктивність підприємницької діяльності. Експортно орієнтовані підприємства потребують додаткових механізмів стимулювання, зокрема через експортно-кредитні агентства та страхування торговельних ризиків.

Грантові програми для підтримки інноваційних стартапів сприяють технологічному прориву та залученню іноземних інвестицій. У сучасній економіці цифрова трансформація фінансового сектору є не лише конкурентною перевагою, а й необхідною умовою для розвитку малого та середнього бізнесу. Український уряд повинен забезпечити стабільність регуляторного середовища та створити сприятливий інвестиційний клімат для МСП. Поєднання державної підтримки, міжнародного фінансування та цифрових фінансових технологій стане рушійною силою сталого економічного зростання та інтеграції України в глобальну економіку.

На рисунку 2 показано ключові економічні механізми стимулювання малого і середнього бізнесу в Україні в контексті європейської інтеграції та цифрової трансформації економіки.

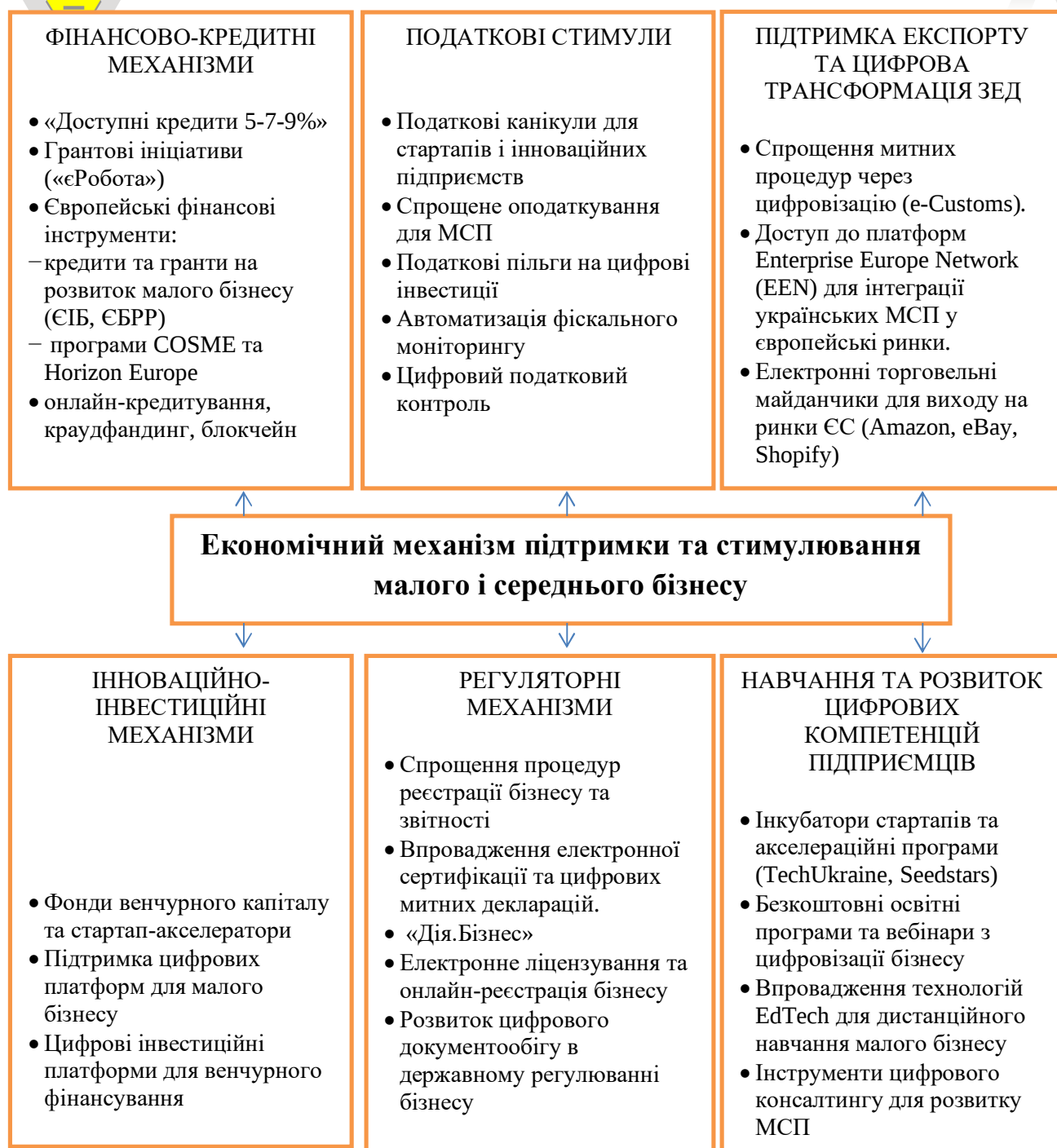

Рис. 2. Економічний механізм підтримки та стимулювання малого і середнього бізнесу України

Підтримка експорту малих та середніх підприємств є критичною для економічної стабільності та розвитку України, особливо в умовах війни, економічної нестабільності та необхідності євроінтеграції. Через військові дії внутрішній ринок України значно скоротився, що змушує бізнес

орієнтуватися на зовнішні ринки для збереження та розширення виробництва. Розвиток експортних можливостей дозволить компенсувати втрати від скорочення внутрішнього попиту. Втрата виробничих потужностей і логістичних маршрутів змушує МСП шукати нові міжнародні можливості.

За даними Європейської комісії (Eurostat), малі та середні підприємства у країнах Європи забезпечують близько 40-50% загального експорту товарів і послуг. Однак цей показник може відрізнятися залежно від країни [11]:

- Німеччина – близько 40% експорту припадає на МСП.
- Франція – приблизно 43% експорту формують МСП.
- Італія – понад 50% експорту забезпечують малі та середні підприємства.
- Іспанія – частка експорту МСП становить близько 45%.
- Нідерланди – МСП забезпечують близько 35-40% експорту.

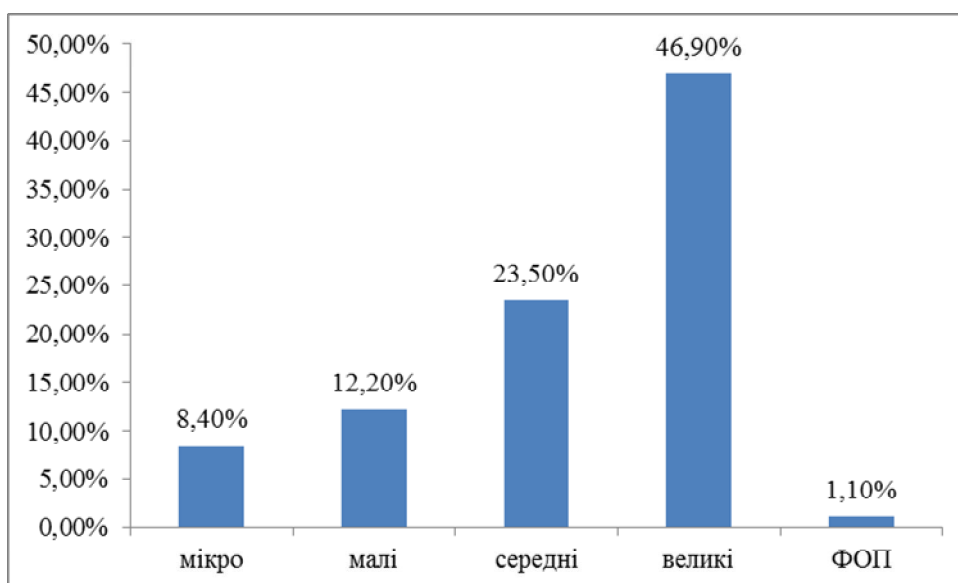

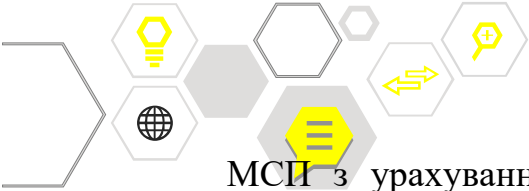
Рис. 3. Структура експорту у розрізі розміру підприємств України у 2023 році

У країнах Східної Європи частка експорту МСП зазвичай трохи нижча, від 30 до 40%, оскільки великі корпорації та міжнародні компанії відіграють значну роль у зовнішньоекономічній діяльності. Українські МСП, як видно із рисунку 2 забезпечують біля 36% усього експорту країни.

Міністерство економіки України запровадило кілька програм для підтримки вітчизняного виробництва та експорту. Держава фінансує модернізацію підприємств, надаючи гранти до 8 млн грн для переробних компаній. Аграріям компенсують 25% вартості української сільгосптехніки, стимулюючи попит на вітчизняну продукцію. Державні закупівлі механічного обладнання мають включати щонайменше 20% українських товарів, що підтримує місцеві компанії та сприяє створенню робочих місць. Через Експортно-кредитне агентство (ЕКА) банки приймають страхові договори як заставу, що полегшує отримання фінансування для експортерів. У 2023 році ця програма забезпечила підтримку експорту на 7,5 млрд грн.

Спрощена система оподаткування в Україні відіграє важливу роль у підтримці малого і середнього бізнесу, забезпечуючи простоту ведення обліку та низьке податкове навантаження. Вона особливо приваблива для фізичних осіб-підприємців та стартапів, оскільки дозволяє швидко розпочати діяльність із мінімальними адміністративними бар'єрами [12]. Проте система часто використовується для оптимізації податків великим бізнесом, що викликає викривлення на ринку. На відміну від України, у країнах ЄС спрощене оподаткування має чіткі рамки і функціонує як тимчасовий інструмент для підтримки зростання бізнесу. У Європі ставлення до МСП як до драйвера інновацій і зайнятості супроводжується системною державною політикою та доступом до цифрових податкових сервісів. ЄС активно застосовує інструменти електронної звітності, онлайн-реєстрації та автоматизації податкових процедур, що зменшує навантаження на підприємців. Крім того, у ЄС розмір податків часто диференціюється залежно від обсягу обороту, що забезпечує справедливість оподаткування. Водночас в Україні спрощене оподаткування часто стає “стелею” розвитку, стримуючи перехід бізнесу до загального режиму. Європейський підхід орієнтований на поступову інтеграцію МСП у конкурентний ринок, тоді як українська модель вимагає вдосконалення і цифрової трансформації. Таким чином, Україні доцільно переглянути існуючі підходи до оподаткування

МСП з урахуванням європейського досвіду, аби зробити систему більш прозорою, ефективною та стимулюючою.

Висновки. Малий і середній бізнес відіграє ключову роль у сталому економічному розвитку України, особливо в умовах воєнного часу, післявоєнної відбудови та євроінтеграційних процесів. Аналіз свідчить про необхідність поєднання фінансово-кредитних, податкових, регуляторних, інноваційно-інвестиційних і освітніх механізмів підтримки МСП з цифровими інструментами. Цифровізація відкриває нові можливості для українських підприємців, зокрема в доступі до фінансування, оптимізації управлінських процесів, виході на міжнародні ринки та спрощенні взаємодії з державою. Програми краудфандингу, онлайн-кредитування, FinTech та блокчейн-рішення істотно розширюють фінансові горизонти для малого бізнесу. Водночас держава має забезпечити стабільне регуляторне середовище, ефективне адміністрування спрощеного оподаткування та доступність освітніх програм для підвищення цифрових компетенцій підприємців.

Досвід країн ЄС підтверджує ефективність комплексного підходу, що інтегрує інституційну підтримку, цифрові платформи та фінансову грамотність. В Україні перспективним напрямом є вдосконалення інструментів експортного стимулювання, зокрема через державні гарантії, розвиток електронної торгівлі та міжнародне партнерство. Особливої уваги потребує розширення ролі P2P-кредитування та цифрових інвестиційних платформ як альтернативи традиційним банківським продуктам. Загалом, запровадження сучасних механізмів підтримки МСП на основі цифрових технологій та європейських стандартів дозволить зміцнити підприємницьке середовище в Україні та інтегрувати його у глобальну економіку.

Список використаних джерел

1. Statista. eCommerce - Ukraine. Statista. 2025. Accessed February 16, 2025. <https://www.statista.com/outlook/emo/ecommerce/ukraine#revenue>

2. Захарова О.В, Побережна А.О. Розвиток фінансової сфери України в контексті забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2024. 159(2). 46-49.

3. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. UNPD. 2024. 86 с. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-smb-2024.pdf?utm_source=chatgpt.com

4. Мельник М. І., Мединська Т. В. Механізми підтримки і стимулювання розвитку підприємницького сектору України в умовах війни. *Академічні візії*. 2024. (36). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1396>

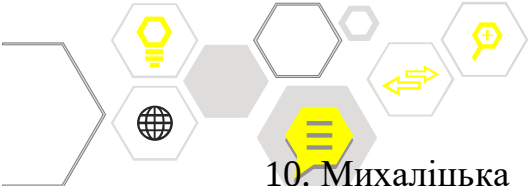
5. Ключковська В., Ключковський О., Трегубов О. Макроекономічні аспекти відновлення функціонування малого та середнього бізнесу в контексті повоєнної відбудови національної економіки України. *Економіка і організація управління*. 2023. 89-98. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.9>.

6. Кишакевич Б.Ю., Кубай Р.Ю., Мажаров Д.В. Ефективність діяльності банків: економічна сутність та методи оцінювання. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: економіка і менеджмент*. 2016. 22. 200-204.

7. Кишакевич Б.Ю., Демедюк, Б.Т., Сисюк В.І. Цифровізація малого та середнього бізнесу: виклики та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. 2. DOI: 10.32702/2306 6814.2024.2.82

8. Дикань В., Фролова Н. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. *Економіка та суспільство*. 2022. 38. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1309>.

9. Васильців, Т., Магас, Д. Економічний механізм стимулювання розвитку та структурного реформування сектору малого і середнього бізнесу в умовах євроінтеграції України. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. 340(2). 182-186. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-28>

10. Михаліцька Н. Я., Яцик М. Р. Розвиток малого підприємництва в Україні у період воєнного стану: інструменти фінансової та кадрової безпеки. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія економічна)*, 2023. 2. 45–54. <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2023-2-6>

11. Коробка С. В. Особливості релокації малого підприємництва в умовах війни. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. 7. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-14>

12. Шпильовий Є. Економічна політика підтримки малого бізнесу АПК. *Економіка та суспільство*, 2024. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-90>